

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 28 (2)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Juna 1927.

PATENTNI SPIS BR. 4273

Dr. Sigismund Schapringer, ravnatelj Osječke tvornice koža d. d., Osijek.

Postupak štavljenja sirovih koža za đon i gornju kožu.

Prijava od 29. jula 1925.

Važi od 1. marta 1926.

Mnogobrojnim ogledima u radu na veliko i malo nađeno je, da na običan način štavljene kože, pripremljene za rad, ako se rađe sa rastvorom nekih organskih jedinjenja, čije materije prema dosadanjem iskustvu ne daju pravu i upotrebljivu kožu u kratkom vremenu, dobijaju osobinu, da odmah u početku štavljenja u jakom rastvoru treslovine postaju za nekoliko časova dobre kože biljnim štavljenjem, a da ne nastupi tako-zvano mrlvo štavljenje i nabreklost lica kože, što obično nastupa kod kože bez ovog prvog štavljenja.

Materije, koje se upotrebljuju za rad, spadaju u grupu takozvanih treslovina ili netreslovina, koje se do sada nisu mogle upotrebiti za proizvodnju kože biljnim štavljenjem za đon ili masne gornje kože.

Ove materije su viševalentni fenoli, brencatehin, resorcin, hidrohinon, pirogolol, fluoroglucin, dioksi-kiseline kao protokatehukiseline, trioksi-kiseline kao galusova kiselina, kino-katehu, moringa-hraslova-hinatresle-kiselina i druge, tanin, catehin, naftoli, kinoni i drugi slični.

Novost ovog pronalaska sastoji se u tome, što se vlakna kože pri prvom štavljenju sa gorenavedenim materijama u propisanoj maloj količini (oko 1—3% težine kože) i za kratko vreme (1—2 časa u buretu za valjanje i sudu za mešanje), upravo i ne štave, već nastupa stanje, u kome se, bez štetnog dejstva na strukturu kože, mogu mešati sa jakim rastvorom treslovine od 8—10° Bé i isti rastvor utroše u najkraćem vremenu.

Teška goveđa koža od 40—50 kgr. može se potpuno uštaviti na primer za vreme od 45—48 radnih časova.

Ovako proizvedena koža ne razlikuje se ni u čemu od kože, proizvedene na običan način i može se kao svaka beliti, upravo dalje prerađivati po volji i dobija se isti uspeh kao i po do sada najboljim metodama.

Praktična preimućstva ovoga načina štavljena jesu: pojeftinijavanje štavljenja ne samo time, što je vreme štavljenja znatno skraćeno (od prilike za 60 časova uštavljena je najteža sirova koža), već i time, što se prelaz od starog načina štavljenja može izvesti bez skupocenih i naročitih sprava, čime se može lako višestruko povećati kapacitet jedne fabrike bez velikih investicija.

Pošto otpada prvobitno štavljenje u bojama i jamama za potapanje, to je otklonjen gubitak treslovice, jer je poznato, da se i najslabiji rastvori za početno štavlanje ne mogu potpuno iskoristiti, a vremenom se raspadaju i treslovine uticajem raznih faktora kao vazduh, bakterije i t. d., usled čega nastaje gubitak u treslovinu. Naprotiv, kod ovog postupka kože primaju gore navedene materije, upotrebljene za početno štavljenje, te se srazmerno troše u tako maloj količini i za tako kratko vreme, da su time eventualni gubitci neznatni.

Gornja koža i donja koža mogu se istovremeno odjednom štaviti.

Prvo štavljenje koža ne mora se vaditi iz bureta, i mešavina ekstrata može se slobodno naliti u bure, u kome se nalaze kože u radu i preostala tečnost.

Prvim štavljjenjem kože ne može se ista nikada pokvariti.

Nađeno je takođe, da ako se rastvori gorenavedenih materija pomešaju odmah sa rastvorima treslovine u takvoj srazmeri, da ne nastane talog odn. da rastvor treslovine nije tako jak, da se uštavi lice kože, može se takođe izvesti početno štavljenje sa ovakvom mešavinom, a dejstvo toga je, da se sledeća štavljjenja mogu izvesti bez teškoća, a u izvesnim slučajevima šta više, napreduju brže.

Primeri:

1. 100 kgr. uzme se u rad sa 1—2 kgr. galusove kiseline rastopljene u odgovarajućoj količini vode, za vreme od 1—2 časa u buretu za štavljenje ili sudu za mešanje. Posle ovog prvog štavljjenja dodaje se tome mešavina na pr. od $\frac{1}{2}$ kestenovog, $\frac{1}{4}$ hrastovog ekstrakta od 30° Bé, $\frac{1}{4}$ sulfiriranog rastvora kebrako rastvora od 28° Bé, dotle, dok mešavina nedostigne jačinu od 10° Bé i lime se štavi do kraja, što biva najduže za 40—50 radnih časova.

Jačina rastvora kao i upijanje treslovine u kožu, ispituje se s vremena na vreme i mešavina se popravlja u odgovarajućoj srazmeri. Koža se dalje radi po poznatom načinu.

2. 100 kgr. kože meša se u buretu za štavljenje ili sudu za mešanje sa 1—2 kgr. tanina, rastvorenog u odgovarajućoj količini vode za vreme od 1—2 časa. Ovako uzeta koža u rad dolazi u rastvor na pr. $\frac{1}{2}$ kestenovog ekstrakta i $\frac{1}{2}$ mimoza ekstrakta od prilike od 8° Bé, le se štavi, kao što je gore opisano i prerađuje u gornju kožu.

3. 100 kgr. kože uzme se u rad sa mešavinom od 1 kgr. galusove kiseline, 1 kgr. tanina u 20 litara vode i 100 litara 0.1% kestenovog i drugog ekstrakta za vreme od 1—2 časa u buretu za štavljenje ili sudu za mešanje, i dalje se može preraditi u don ili gornju kožu prema gornjem opisu.

Patentni zahtevi:

1. Postupak štavljjenja sirovih koža sviju vrsta, naznačena lime što se kože najpre prerađuju sa razređenim rastvorom treslovine ili slabe netreslovine, kao galusova kiselina, tanin i dr. za kratko vreme u buretu za štavljenje i što se pri tome treslovina potpuno iskorišćuje.

2. Postupak po zahtevu 1, naznačen lime, što se pripravljenе kože štave u istom buretu dodajući tečnosti jake rastvore ekstrakta, kao na pr. kestenov, hrastov ekstrakt, i dr. za vreme od nekoliko časova.